Muistio

6.9.2022

Eduskunnan Talousvaliokunta O 13/2022 vp

Ajankohtainen energiapolitiikan tilanne EU:ssa ja Suomessa

Riskit talvikauden energian riittävyydestä Suomessa eivät ole vähentyneet tai poistuneet. Ne aiheuttavat huolta maamme huoltovarmuudelle, minkä vuoksi Huoltovarmuuskeskus (HVK) pyrkii laajassa julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyössä valmistelemaan toimia mahdollisiin energiansaannin häiriöihin. Keskeiset uudet varautumistoimet ovat:

- Pyrkimys tehostaa varautumista talvilaatuisella dieselillä muiden varmuusvarastojen ohella
- Kelluvan LNG-terminaalin mahdollisuuksien hyödyntäminen kaasuvarautumisen tehostamiseksi; suojattujen asiakkaiden sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kaasutoimituksiin on varauduttu
- Turpeen varmuusvarastolla on parannettu lämpöhuollon varautumista; kotimaisten polttoaineiden osalta on niukkuutta lämmityskaudella
- Sähkötehon riittävyys voi talvikaudella olla koetuksella, minkä vuoksi sähkön säästäminen, käytön ajoittaminen ja katkoihin varautuminen ovat keskeisiä toimia riskien minimoimiseksi.

Varautumista fossiilisilla polttoaineilla kehitetään edelleen

Kaasua ei kyetä Suomessa varastoimaan kuin LNG-terminaaleissa. Kaasua voidaan melko laajasti korvata vaihtoehtoisilla polttoaineilla, joilla on varauduttu kaasunsaannin häiriöihin erityisesti energiantuotannossa. Kaasua ei kaikissa käyttökohteissa voida korvata, millä on laajoja yhteiskunnallisia vaikutuksia. Riskien hallitsemiseksi HVK kehittää varautumista, johon oleellisesti liittyy mm. joulukuussa Inkooseen tulevan kelluvan LNG-terminaalin (FSRU) mahdollinen hyödyntäminen. FSRU mahdollistaa kaasuvarautumisen mittakaavassa, joka luo uusia mahdollisuuksia huolehtia yhteiskunnan jatkuvuuden turvaamisesta. HVK edistää niin terminaalin teknistä käyttövalmiutta kuin terminaalin kaupallisen käyttöönoton valmiuksia.

HUOLTOVARMUUSKESKUS
Aleksanterinkatu 48 A, 00100 Helsinki • Puhelin 02950 510 00 • Fax 09 260 9584
www.huoltovarmuus.fi • etunimi.sukunimi@nesa.fi • Y-tunnus 02024196 • Kotipaikka HELSINKI

Aiemmin HVK on rakentanut valmiuden kaasumarkkinan hätätilassa (täyskatkossa) turvata kaasun saanti suojatuille asiakkaille (kotitaloudet) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin. Myös kriittisen elintarviketeollisuuden tarve kyettäisiin suurella todennäköisyydellä turvamaan.

HVK pyrkii myös entisestään parantamaan varautumista talvilaatuisella dieselillä, jonka soveltuu laajasti eri käyttötarkoituksiin mm. merikuljetuksia myöten.

Kotimaisista polttoaineista on markkinoilla niukkuutta

HVK on perustanut maamme ensimmäisen turpeen varmuusvaraston tavoitteena varautua erityisesti lämpöhuollon tarpeisiin, mutta myös sähköhuollon turvaamiseksi. Sääolosuhteiden sekä urakoitsijoiden ja tuotantokaluston niukkuuden vuoksi turpeen tuotantokausi oli tavoiteltua heikompi. Varmuusvaraston toteutumisaste on arviolta 70 – 75 %.

Myös energiapuun saatavuudessa on haasteita. Sahateollisuuden sivutuotteet ovat olleet laskusuunnassa ja mm. puupellettien kotimaiseen kysyntään eivät valmistajat kykene vastaamaan. Tuonnin suuntaaminen Venäjältä muualle, kuten Pohjois-Amerikkaan on tuottanut haastetta.

Sähkön säästötoimet, käytön ajoittaminen ja katkoihin varautuminen

Useat yhtäaikaiset tekijät ovat kasvattaneet sähköpulan riskiä tulevana talvena. Siten Motiva Oy:n kansalaisille suunnattu sähkönsäästökampanja on hyvin tervetullut. Säästön lisäksi se korostaa tarvetta ajoittaa sähkönkäyttöä oikein. HVK on puolestaan yhteistyössä kansalaisjärjestöjen kanssa laatinut 72tuntia -varautumisohjeet kotitalouksille.

HVK seuraa sähkötehon riittävyyttä yhdessä Fingrid Oyj:n, TEMin ja Energiaviraston kanssa, suunnittelee yhteistyössä tarvittavat toimenpiteet ja sopii vastuujaosta. Yhteisenä pyrkimyksenä on mahdollisuuksien mukaan varmistaa eri olosuhteissa huoltovarmuuskriittisten toimijoiden sähkönsaanti.

Kunnioittavasti,

Pia Oesch

johtaja, energiahuolto-osasto

e-mail: pia.oesch@nesa.fi; puh. 029 505 1028